

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ФІНАНСІВ ТА ОБЛІКУ

ЗАТВЕРДЖУЮ
Декан факультету фінансів та обліку
Андрій КІЗИМА
2023р.

ЗАТВЕРДЖУЮ
В.о. проректора з НДР
Віктор ОСТРОВЕРХОВ
2023 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА

з дисципліни „БОРГОВА ПОЛІТИКА”

Ступінь вищої освіти - **магістр**

Галузь знань 07 „УПРАВЛІННЯ ТА АДМІНІСТРУВАННЯ”

Спеціальності 072 „Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок”

Освітньо-наукова програма „Публічні фінанси”

Кафедра ФІНАНСІВ ім. С. ЮРІЯ

Форма навчання	Курс	Семестр	Лекції (год)	Практичні заняття	ІРС (год)	Тренінг (год)	СРС (год)	Разом (год)	Залік (семестр)
Денна	II	III	26	26	5	4	89	150	III

31.08.2023р.

Тернопіль – 2023

Робочу програму склала к.е.н., доц. Світлана САВЧУК

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри фінансів ім. С. І. Юрія,
протокол № 1 від 28 серпня 2023 р.

Зав. кафедри _____ Ольга КИРИЛЕНКО

Розглянуто та схвалено групою забезпечення спеціальності з фінансів,
банківської справи, страхування та фондового ринку,
протокол № 1 від 30 серпня 2023 р.

Керівник групи забезпечення спеціальності _____ Ольга КИРИЛЕНКО

Гарант ОП _____ Тетяна КІЗИМА

СТРУКТУРА РОБОЧОЇ ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ “БОРГОВА ПОЛІТИКА”

1. Опис дисципліни “Боргова політика”

Дисципліна – Боргова політика	Галузь знань, спеціальність, СВО	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів ECTS – 5	Галузь знань 07 “Управління та адміністрування”	Статус дисципліни вибіркова Мова навчання українська
Кількість залікових модулів – 3	Спеціальність 072 “Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок”. Освітньо-наукова програма “Публічні фінанси”	Рік підготовки: <i>Денна – 2</i> Семестр: <i>Денна – 3</i>
Кількість змістових модулів – 2	Ступінь вищої освіти – магістр	Лекції: <i>Денна – 26 год.</i> Практичні заняття <i>Денна – 26 год.</i>
Загальна кількість годин - <i>150 год.</i>		Самостійна робота: <i>Денна – 89 год.</i> Індивідуальна робота: 5 год.; тренінги – 4 год. (денна форма).
		Вид підсумкового контролю – залік.

2. Мета й завдання дисципліни “Боргова політика”

2.1. Мета вивчення дисципліни

Метою дисципліни “Боргова політика” є ґрунтовне засвоєння студентами основних принципів формування та реалізації боргової політики в Україні.

Програма та тематичний план дисципліни орієнтовані на ґрунтовне засвоєння студентами основних принципів формування і реалізації боргової політики. Ця дисципліна відноситься до спеціальних економічних наук, які формують фаховий світогляд майбутніх фінансистів. Курс “Боргова політика” охоплює теоретичні засади формування і реалізації боргової політики, організаційно-правові основи здійснення державних та місцевих запозичень, практичні аспекти управління державним боргом в контексті реалізації боргової політики. Названий курс забезпечує формування висококваліфікованих фахівців фінансової сфери.

2.2. Завдання вивчення дисципліни.

Головним завданням дисципліни є вивчення студентами теоретичних та практичних аспектів формування і реалізації боргової політики. Оволодіння цим курсом повинно виробляти у студентів навички практичного застосування основних підходів і прийомів для прийняття ефективних фінансових рішень при формуванні науково обґрунтованої, цілеспрямованої боргової стратегії в контексті реалізації боргової політики.

В результаті вивчення дисципліни “Боргова політика” студенти повинні **знати**:

- теоретико-правові засади та принципи формування боргової політики;
- методологічні основи управління державними та місцевими запозиченнями;
- особливості проведення оцінки боргової безпеки в контексті прийняття ефективних управлінських рішень;
- стратегічні напрями в управлінні державним боргом у контексті реалізації боргової політики..

3. Програма навчальної дисципліни “Боргова політика”

Змістовий модуль 1. “Теоретичні та організаційні засади боргової політики”

Тема 1. Теоретичні основи боргової політики

Сутність та значення боргової політики. Концептуальні засади боргової політики. Цілі та завдання боргової політики держави у контексті сучасних тенденцій. Інструменти боргової політики. Боргова стратегія і боргова тактика. Борговий механізм держави.

Концепції державної заборгованості. Взаємозв'язок боргових фінансів з макроекономічною політикою в Україні.

Напрями та особливості реалізації державної боргової політики. Принципи та функції боргової політики. Об'єкт боргової політики. Державний борг як інструмент макроекономічної політики.

Основні напрями державної боргової політики України. Інструменти боргової політики. Науковий та практичний компоненти боргової політики.

Тема 2. Методологічні основи формування та реалізації боргової політики.

Методологічні засади забезпечення боргової політики в державі. Інструменти боргової політики, їх характеристика.

Правове забезпечення формування і реалізації боргової політики.

Інституційно-правове забезпечення управління державним боргом.

Системи і методи планування державного боргу. Суб'єкти управління державним боргом в Україні. Контроль у системі управління державним боргом.

Боргова стійкість державних фінансів України: критерії оцінювання та особливості методології.

Сучасні технології боргової політики.

Тема 3. Організація та управління державними та місцевими запозиченнями

Внутрішні державні запозичення як фінансовий ресурс держави. Організаційно-правові засади державних внутрішніх запозичень. Механізм формування державного внутрішнього боргу в системі державного кредиту. Інструментарій запозичення державою коштів на внутрішньому ринку. Суб'єкти національного ринку державних цінних паперів та їх функції. Вартість (ціна) державних цінних паперів та доходність інвестування. Вдосконалення політики внутрішніх державних запозичень. Макроекономічні ефекти та соціально-економічні наслідки акумуляції зовнішніх боргових зобов'язань

Сутність та роль зовнішнього державного боргу. Фінансові інструменти на міжнародному ринку. Принципи та методи оцінки платоспроможності за зовнішніми зобов'язаннями. Кредитні рейтинги. Механізм надання державних гарантій за міжнародними позиками. Особливості співробітництва України з міжнародними фінансово-кредитними організаціями.

Система місцевих запозичень в Україні. Управління запозиченнями на рівні органів місцевого самоврядування: Особливості функціонування ринку місцевих запозичень в Україні в умовах бюджетної децентралізації.

Змістовий модуль 2. “Практичні аспекти реалізації боргової політики ”

Тема 4. Політика управління державним боргом

Механізм управління державним боргом. Система органів управління державним боргом в Україні. Методи планування державного боргу.

Пріоритетні напрями розміщення державних позик.

Методи реструктуризації боргових зобов'язань.

Політика та етапи формування внутрішнього державного боргу України. Принципи та напрями формування політики управління державним внутрішнім боргом.

Політика та етапи формування зовнішнього державного боргу України. Механізм управління зовнішнім державним боргом у контексті боргової стратегії держави. Управління кредитним рейтингом як один із найважливіших інструментів управління державним зовнішнім боргом.

Тема 5. Управління місцевим боргом.

Сутність та принципи управління місцевим боргом. Етапи та методи управління місцевим боргом.

Принципи формування та обслуговування місцевого боргу.

Порядок здійснення місцевих запозичень. Реструктуризація боргових зобов'язань.

Поняття місцевих гарантій. Гарантійне зобов'язання як різновид умовного боргу органів місцевого самоврядування. Суб'єкти надання місцевих гарантій, їх повноваження. Реєстр місцевих гарантій. Порядок надання місцевих гарантій.

Показники ефективності управління місцевим боргом. Кредитний рейтинг органів місцевого самоврядування.

Управління ризиками, пов'язаними із місцевим боргом та наданням місцевих гарантій. Порядок здійснення контролю за ризиками, пов'язаними з управлінням місцевим боргом.

Тема 6. Борговий портфель держави

Борговий портфель держави як об'єкт управління: сутність та характеристики. Управління ризиками боргового портфелю держави.

Практика використання стратегічних портфельних стандартів. Оптимізація структури боргового портфеля держави.

Ризики державних запозичень, обслуговування і погашення державного боргу та чинники втрати боргової стійкості

Тема 7. Ризик-менеджмент в частині бюджетного дефіциту та державного боргу

Ризики дефіциту бюджету, їх класифікація. Ризики джерел фінансування бюджетного дефіциту.

Управління ризиками дефіциту бюджету: поняття та об'єктивна необхідність.

Методи мінімізації негативного впливу ризиків дефіциту бюджету. Дефіцитне фінансування та фінансова безпека країни.

Ризики боргових зобов'язань держави та їх класифікація. Етапи управління борговими ризиками держави.

Борговий ризик-менеджмент: сутність, мета, завдання, об'єкт. Суб'єкти боргового ризик-менеджменту, їх права та обов'язки.

Управління державним боргом. Оцінка рівня боргових ризиків держави. Основні індикатори боргової безпеки України.

Проблеми функціонування боргового ризик-менеджменту в Україні та шляхи їх вирішення. Стратегічні орієнтири державних запозичень та вдосконалення механізму управління державним боргом.

Тема 8. Боргова безпека держави

Поняття боргової безпеки держави. Критерії та методичний інструментарій оцінки боргової безпеки держави.

Критичні рівні боргових індикаторів у системі оцінювання боргової стійкості. оцінка факторів ризику та загроз для боргової безпеки країни.

Механізми та інструменти державної політики щодо забезпечення боргової безпеки. Напрями державної політики щодо забезпечення боргової безпеки.

Організаційно-методичні проблеми і фактори невизначеності у процесі оцінювання боргової стійкості державних фінансів

Фінансово-економічні чинники порушення боргової стійкості та наслідки боргових криз

Тема 9. Зарубіжний досвід формування і реалізації боргової політики

Міжнародна практика здійснення державних запозичень.

Активізація співпраці України з міжнародними фінансовими організаціями.

Світова практика врегулювання боргових криз та коригування ризиків державного боргу.

Міжнародний досвід управління державним боргом у системі антикризового фінансового регулювання

Боргова криза та фіскальні реформи в Європейському валютному союзі: політико-економічні передумови і глобальні наслідки.

Геополітика світового боргу та боргові стратегії країн. Роль міжнародних фінансових організацій у регулюванні зовнішнього боргу. Методи та схеми реструктуризації боргових зобов'язань. Світовий досвід врегулювання проблем реалізації боргової політики.

**4. Структура залікового кредиту з дисципліни “Боргова політика”
(денна форма навчання)**

Назви теми	Кількість годин				
	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота	Індивідуальна робота	Контрольні заходи
Змістовий модуль 1. “Теоретичні та організаційні засади боргової політики”					
Тема 1. Теоретичні основи боргової політики	3	3	10	-	Поточне опитування, тестування
Тема 2. Методологічні основи формування та реалізації боргової політики	3	3	9	-	
Тести					
Тема 3. Організація та управління державними та місцевими запозиченнями	3	3	9	1	
Модульна контрольна робота					
Змістовий модуль 2. “Практичні аспекти реалізації боргової політики”					
Тема 4. Політика управління державним боргом	3	3	10	-	Поточне опитування розрахункова робота
Тема 5. Управління місцевим боргом	2	2	9	-	
Тема 6. Борговий портфель держави	3	3	9	1	
Тести					
Тема 7. Ризик-менеджмент в частині бюджетного дефіциту та державного боргу	3	3	10	1	
Тема 8. Боргова безпека держави	3	3	9	1	Поточне опитування
Тема 9. Зарубіжний досвід формування і реалізації боргової політики	3	3	10	1	
Модульна контрольна робота					
Тренінг	-	-	4	-	
Ректорська контрольна робота					
КПЗ					
Разом	26	26	89	5	

5. Тематика практичних завдань

Практичне заняття №1.

Тема: Теоретичні основи боргової політики

Мета: розкрити теоретичні та організаційні засади боргової політики, проаналізувати її основні складові, нормативно-правове забезпечення формування та реалізації боргової політики.

Питання для обговорення:

1. Сутність поняття боргової політики, передумови її виникнення
2. Цілі та завдання боргової політики держави у контексті сучасних тенденцій.
3. Об'єкти та суб'єкти боргової політики на макро- та мікро- рівнях .
4. Боргова стратегія і боргова тактика.
5. Борговий механізм держави.
6. Нормативно-правові засади та особливості формування і реалізації боргової політики.
7. Основні напрями державної боргової політики України. Інструменти боргової політики.

Практичне заняття №2

Тема: Методологічні основи формування та реалізації боргової політики.

Мета: з'ясувати організаційні та методологічні засади формування та реалізації боргової політики.

Питання для обговорення:

1. Методологічні основи забезпечення боргової політики побудови системи забезпечення процесу управління фінансовими ризиками держави.
2. Інструменти боргової політики, їх характеристика.
3. Правове забезпечення формування і реалізації боргової політики.
4. Боргова стійкість державних фінансів України: критерії оцінювання та особливості методології.
5. Методи управління державним боргом.

Практичне заняття №3.

Тема: Організація та управління державними та місцевими запозиченнями

Мета: розкрити особливості організації та управління державними та місцевими запозиченнями.

Питання для обговорення:

1. Внутрішні державні запозичення як фінансовий ресурс держави..
2. Організаційно-правові засади державних внутрішніх запозичень
3. Механізм формування державного внутрішнього боргу в системі державного кредиту..
4. Сутність та роль зовнішнього державного боргу.
5. Принципи та методи оцінки платоспроможності за зовнішніми зобов'язаннями.
6. Особливості співробітництва України з міжнародними фінансово-кредитними організаціями.
7. Управління запозиченнями на рівні органів місцевого самоврядування:
8. Особливості функціонування ринку місцевих запозичень в Україні в умовах бюджетної децентралізації.

Практичне заняття №4
Тема: Політика управління державним боргом

Мета: дослідити практику управління державним боргом.

Питання для обговорення:

1. Механізм управління державним боргом
2. Система органів управління державним боргом в Україні.
3. Методи реструктуризації боргових зобов'язань.
4. Політика та етапи формування внутрішнього державного боргу України.
5. Механізм управління зовнішнім державним боргом у контексті боргової стратегії держави.
6. Управління кредитним рейтингом як один із найважливіших інструментів управління державним зовнішнім боргом.

Практичне заняття №5
Тема: Управління місцевим боргом.

Мета: розкрити особливості управління місцевим боргом.

Питання для обговорення:

1. Сутність та принципи управління місцевим боргом. Етапи та методи управління місцевим боргом.
2. Порядок здійснення місцевих запозичень. Реструктуризація боргових зобов'язань.
3. Місцеві гарантії: поняття, суб'єкти та порядок надання
4. Показники ефективності управління місцевим боргом.
5. Управління ризиками, пов'язаними із місцевим боргом та наданням місцевих гарантій.

Практичне заняття №6
Тема: Борговий портфель держави

Мета: розкрити особливості боргового портфелю та впливу боргових ризиків.

Питання для обговорення:

1. Борговий портфель держави як об'єкт управління: сутність та характеристики.
2. Управління ризиками боргового портфелю держави.
3. Практика використання стратегічних портфельних стандартів.
4. Ризики державних запозичень, обслуговування і погашення державного боргу та чинники втрати боргової стійкості

Практичне заняття №7
Тема: Ризик-менеджмент в частині бюджетного дефіциту та державного боргу

Мета: розкрити особливості ризик-менеджменту в частині бюджетного дефіциту та державного боргу

Питання для обговорення:

1. Ризики дефіциту бюджету, їх класифікація. Ризики джерел фінансування бюджетного дефіциту.
2. Управління ризиками дефіциту бюджету: поняття та об'єктивна необхідність.
3. Ризики боргових зобов'язань держави та їх класифікація.
4. Борговий ризик-менеджмент: сутність, мета, завдання, об'єкт.
5. Оцінка рівня боргових ризиків держави.

6. Проблеми функціонування боргового ризик-менеджменту в Україні та шляхи їх вирішення.

Практичне заняття №8 **Тема: Боргова безпека держави**

Мета: дослідити особливості боргової безпеки держави.

Питання для обговорення:

1. Боргова безпека держави.: сутність, умови забезпечення.
2. Критерії та методичний інструментарій оцінки боргової безпеки держави.
3. Механізм та інструменти державної політики щодо забезпечення боргової безпеки.
4. Напрями державної політики щодо забезпечення боргової безпеки
5. Організаційно-методичні проблеми і фактори невизначеності у процесі оцінювання боргової стійкості державних фінансів.
6. Фінансово-економічні чинники порушення боргової стійкості та наслідки боргових криз.

Практичне заняття №9

Зарубіжний досвід формування і реалізації боргової політики

Мета: з'ясувати особливості формування і реалізації боргової політики у зарубіжній практиці.

Питання для обговорення:

1. Розвиток практики здійснення боргової політики у світовій практиці.
2. Міжнародна практика здійснення державних запозичень.
3. Світова практика врегулювання боргових криз та коригування ризиків державного боргу.
4. Міжнародний досвід управління державним боргом у системі антикризового фінансового регулювання.
5. Роль міжнародних фінансових організацій у регулюванні зовнішнього боргу.
6. Світовий досвід врегулювання проблем реалізації боргової політики.

6. Комплексне практичне індивідуальне завдання

Комплексне практичне індивідуальне завдання (КПЗ) з дисципліни “Боргова політика” виконується самостійно кожним студентом у вигляді комплексної задачі. КПЗ охоплює усі основні теми дисципліни “ Боргова політика”. Метою виконання КПЗ є опрацювання інструктивної та законодавчої бази, оволодіння навичками практичного застосування аналітичних методів при аналізі бюджетних показників для ефективної реалізації боргової політики в державі. Виконання КПЗ є одним із обов’язкових складових модулів залікового кредиту з дисципліни “Боргова політика”.

Провести кількісну оцінку формування та реалізації боргової політики. Для цього: проаналізувати ефективність здійснюваної боргової політики в процесі управління державним боргом за допомогою:

- оцінки боргового навантаження;
- оцінки боргової стійкості;
- оцінки боргової потенціалу.

Оцінити рівень боргових ризиків держави в контексті забезпечення боргової безпеки.

Результати дослідження необхідно представити у вигляді презентації.

7. Самостійна робота

№ Теми	Тематика	К-сть годин
<i>Тема 1</i>	Взаємозв'язок боргових фінансів з макроекономічною політикою в Україні. Оптимізація взаємовідносин уряду та НБУ з питань боргової політики. Боргова стратегія і боргова тактика в Україні.	10
<i>Тема 2</i>	Сучасні технології реалізації боргової політики в Україні. Проблеми формування та реалізації боргової політики в державі. Практичні аспекти реалізації боргової політики в Україні	9
<i>Тема 3</i>	Внутрішні державні запозичення як фінансовий ресурс держави. Організаційно-правові засади державних внутрішніх запозичень. Вдосконалення політики внутрішніх державних запозичень. Особливості співробітництва України з міжнародними фінансово-кредитними організаціями.	10
<i>Тема 4</i>	Проблеми та напрями модернізації політики управління державним внутрішнім боргом. Управління зовнішнім державним боргом у контексті боргової стратегії держави: проблеми та стратегічні орієнтири. Управління кредитним рейтингом як один із найважливіших інструментів управління державним зовнішнім боргом.	10
<i>Тема 5</i>	Кредитний рейтинг органів місцевого самоврядування. Проблеми управління ризиками, пов'язаними із місцевим боргом та наданням місцевих гарантій, шляхи їх вирішення. Вдосконалення управління місцевим боргом.	10
<i>Тема 6</i>	Борговий портфель держави: сутність та практика використання. Оптимізація структури боргового портфелю. Управління ризиками боргового портфелю.	10
<i>Тема 7</i>	Боргові ризики в контексті забезпечення боргової безпеки держави. Оцінка та мінімізація ризиків у процесі реалізації боргової політики. Модернізація управління ризиками в сфері державного фінансового контролю в Україні. Організація системи боргового ризик-менеджменту в Україні. Проблеми функціонування боргового ризик-менеджменту в Україні та шляхи їх вирішення.	10
<i>Тема 8</i>	Практика управління борговою безпекою держави. Напрями забезпечення боргової безпеки в сучасних умовах Оцінка факторів ризику та загроз для боргової безпеки країни в сучасних умовах	10

Тема 9	Світовий досвід управління державним боргом. Роль міжнародних фінансових організацій у регулюванні зовнішнього боргу. Світові моделі та технології боргового ризик-менеджменту. Світова практика врегулювання боргових криз та коригування ризиків державного боргу. Світовий досвід врегулювання проблем реалізації боргової політики.	10
Разом		89

8.Тренінг з дисципліни

Тема: Оцінка боргової політики України.

Порядок проведення:

1. Здійснити аналіз динаміки державного боргу України.
2. Розрахувати показники боргового навантаження України та зробити висновки.
3. Провести оцінку боргової стійкості держави, визначити основні фактори та джерела ризику, що впливають на рівень боргової стійкості протягом останніх 5 років.
4. Проаналізувати методи управління державним боргом.
5. Представити результати у вигляді таблиць та рисунків, проаналізувати очікувані результати.

9. Методи навчання

У навчальному процесі застосовуються: лекції, практичні та індивідуальні заняття, консультації, самостійна робота, робота у групах, методи опитування, тестування, моделювання практичних ситуацій, реферування, виконання КПЗ, есе, підготовка і презентація проектів.

10. Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання

Методи навчання: словесні (лекція, семінар, пояснення, бесіда, дискусія); наочні (презентації); практичні (аналіз звітності та графічного матеріалу); проведення ситуативних ігор; кейс-метод (аналіз управлінських ситуацій, аналіз бюджетних показників).

Поточна форма оцінювання:

- індивідуальне усне опитування;
- індивідуальне письмове опитування (самостійна робота, тестування);
- презентація командних (групових) проектів;
- презентація результатів самостійної роботи (реферати, есе, опитування);
- наукова дискусія;
- інші види індивідуальних і групових завдань;

Проміжна форма оцінювання:

- заліковий модуль 1;
- заліковий модуль 2 - ректорська контрольна робота;
- заліковий модуль 3 - оцінювання результатів КПЗ;

11. Політика оцінювання

У процесі вивчення дисципліни «Боргова політика» використовуються такі засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання: поточне опитування, тестування; презентації результатів виконаних завдань; оцінювання результатів модульної контрольної роботи; оцінювання комплексного практичного індивідуального завдання; оцінювання результатів самостійної роботи студентів; наукова дискусія; інші види індивідуальних і групових завдань; екзамен.

Політика щодо дедлайнів і перескладання. Для виконання студентами усіх видів завдань і проведення контрольних заходів встановлюються конкретні терміни. Перескладання модулів проводиться в установленому порядку.

Політика щодо академічної доброчесності. Списування під час проведення контрольних заходів заборонені. Під час контрольного заходу студент може користуватися лише дозволеними допоміжними матеріалами або засобами, йому забороняється у будь-якій формі обмінюватися інформацією з іншими студентами, використовувати, розповсюджувати, збирати варіанти контрольних завдань.

Політика щодо відвідування. Відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, карантин, військовий стан, хвороба, закордонне стажування) навчання може відбуватись в дистанційній формі за погодженням із керівником курсу з дозволу дирекції факультету.

12. Критерії, форми поточного та підсумкового контролю

Підсумковий бал (за 100-бальною шкалою) з дисципліни «Боргова політика» визначається як середньозважена величина, залежно від питомої ваги кожної складової залікового кредиту:

Заліковий модуль 1	Заліковий модуль 2	Заліковий модуль 3	Разом
30	40	30	100%
Опитування під час занять (1-3 теми) – 4 бали за тему – макс. 12 балів Самостійна робота (теми 1–3) – 1 бал за тему – макс. 3 бали Модульна робота (теми 1-3) – макс. 85 балів	Опитування під час занять (4-9 теми) – 4 бали за тему – макс. 24 бали Самостійна робота (теми 4-9) – 1 бал за тему – макс. 6 балів Модульна робота (теми 4-9) – макс. 70 балів	Підготовка КПЗ – макс. 40 балів Презентація КПЗ – макс. 20 балів. Виконання завдань під час тренінгу – макс. 40 балів.	Підсумковий бал = оцінка за $3M1 \times 0,3$ + оцінка за $3M2 \times 0,4$ + оцінка за $3M3 \times 0,3$
Разом балів:			
максимально 100 балів	максимально 100 балів	максимально 100 балів	максимально 100 балів

Форми і критерії оцінювання

Поточне опитування під час заняття:

4 бали – у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань, тестових та практичних завдань.

3 бали – достатньо повно володіє навчальним матеріалом, але при викладанні окремі питання недостатньо аргументовані, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки.

2 бали – в цілому володіє навчальним матеріалом та викладає його основний зміст, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки.

1 бал – не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, фрагментарно (без аргументації та обґрунтування) його викладає, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності.

Самостійна робота:

1 бал – у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, винесеним на самостійну роботу, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст завдань.

Модульна робота:

61–70(85) балів – у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань, тестових та практичних завдань.

41–60 балів – достатньо повно володіє навчальним матеріалом, але при викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки.

21–40 балів – в цілому володіє навчальним матеріалом та викладає його основний зміст, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки.

1–20 балів – не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, фрагментарно (без аргументації та обґрунтування) його викладає, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності.

КПІЗ:

підготовка КПІЗ

26–40 балів – зміст КПІЗ повністю відповідає встановленим вимогам, містить елементи самостійного дослідження.

11–25 балів – зміст КПІЗ в основному відповідає встановленим вимогам, можуть бути несуттєві неточності.

1–10 балів – на недостатньому рівні висвітлює проблему, яка досліджувалася, логічного не завершений аналіз і оцінка стану об'єкту дослідження; наведені авторські пропозиції і рекомендації є загальними (без урахування особливостей об'єкту дослідження) і недостатньо обґрунтованими; припускається значних помилок у розрахунках при розв'язанні практичних завдань роботи.

презентація КПІЗ

11–20 балів – під час презентації результатів виконаного КПІЗ демонструє знання і розуміння теми, викладає матеріал у логічній послідовності, показує уміння аналізувати і узагальнювати теоретичний і практичний матеріал та високий рівень підготовки презентації.

6–10 балів – матеріал презентує у логічній послідовності, робить певні узагальнення і висновки, але не наводить практичних прикладів у контексті тематичного теоретичного матеріалу або допускається незначних помилок у формулюванні термінів, категорій, розрахунках при розв'язанні практичних завдань, презентація роботи при цьому має незначні недоліки як за змістом, так і за оформленням.

1–5 балів – матеріал презентує фрагментарно, без логічної послідовності, презентація роботи при цьому має значні недоліки як за змістом, так і за оформленням.

Тренінг:

31–40 балів – у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст завдань тренінгу.

21–30 балів – достатньо повно володіє навчальним матеріалом, але при викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки.

11–20 балів – в цілому володіє навчальним матеріалом та викладає його основний зміст, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки.

1–10 балів – не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, фрагментарно (без аргументації та обґрунтування) його викладає, недостатньо розкриває зміст завдань тренінгу, допускаючи при цьому суттєві неточності.

Шкала оцінювання:

За шкалою ЗУНУ	За національною шкалою	За шкалою ECTS
90-100	відмінно	A (відмінно)
85-89	добре	B (дуже добре)
75-84		C (добре)
65-74	задовільно	D (задовільно)
60-64		E (достатньо)
35-59	незадовільно	FX (незадовільно з можливістю повторного складання)
1-34		F (незадовільно з обов'язковим повторним курсом)

13. Інструменти, обладнання, використання яких передбачає навчальна дисципліна

№	Найменування	Номер теми
1.	Мультимедійний проектор	1–9
2.	Проекційний екран	1–9
3.	Комунікаційне програмне забезпечення (Internet Explorer, Opera, Google Chrome, Firefox)	1–9
4.	Наявність доступу до мережі Інтернет	1–9
5.	Персональні комп'ютери	1–9
6.	Комунікаційне програмне забезпечення (Zoom) для проведення занять у режимі он-лайн (за необхідності)	1–9
7.	Комунікаційна навчальна платформа (Moodle) для організації дистанційного навчання (за необхідності)	1–9
8.	Програмне забезпечення: ОС Windows	1–9
9.	Інструменти Microsoft Office (Word; Excel; Power Point і т. і.)	1–9

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

1. Богдан Т. П. Державний борг і позики під час війни та методи їх поствоєнного врегулювання. *Фінанси України*. 2022. №4. С. 27-45.
2. Бюджетний кодекс України: Закон України від 08.07.2010 р. № 2456-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17/ed20150920#Text>
3. Васильців Т. Г., Чуй І. Р., Мицак О.В., Кіх О. В. Боргова стійкість зовнішньої заборгованості як індикатор фінансової безпеки держави. *Вісник ЛТЕУ*. Економічні науки. 2022. №69. URL: <http://www.journals-lute.lviv.ua/index.php/visnyk-econom/article/view/1270/1197>
4. Галайко Н. В. Теоретико-методичні засади управління державними запозиченнями. *Підприємництво та інновації*. 2021. Вип. 17. С. 25-29.
5. Ганцяк М. Сучасний стан залучення фінансування бюджетного дефіциту на ринку державних боргових цінних паперів України. *Економіка та суспільство*, (44). <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-44-17>
6. Грубляк О. Аналіз ефективності управління державним боргом. *Світ фінансів*. 2020. №3(64). С. 65-75
7. Єрмоленко О. А. Коковіхін О. О., Лисьонкова Н. М. Боргова стійкість України: теоретична та практична складова. *Економічний простір*. 2023. № 185. С. 32-36.
8. Карапетян О., Андреева К. Дотримання фінансової безпеки держави в умовах асиметричності структури державного боргу та фінансових ризиків. *Ефективна економіка*. 2019. № 2. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=6894>.
9. Кириленко О., Дерлиця А. Позикові фінанси як суспільний феномен: концептуальні основи та перспективи демократизації. *Вісник Тернопільського національного економічного університету*. 2019. Вип. 3. С. 35-50.
10. Круглякова В. В., Західна О. Р., Ковальчук Ю. В. Управління державним боргом на сучасному етапі. *Modern Economics*. 2020. №30. С. 116-122.
11. Кубах Т. Г., Рябушка Л. Б. Боргова безпека України: теоретична та практична складова. *Ефективна економіка*. 2022. №5. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=10303>
12. Кудряшов В. П. Стратегічні засади управління державним боргом. *Економіка України*. 2022. № 9. С. 58-76.
13. Кукель, Г. С., Атаманчук, З. А., Братчук, У. П. Світовий досвід регулювання зовнішнього боргу в умовах фінансової й економічної нестабільності. *Modern Economics*. № 32 (2022), с. 48-53
14. Лютий І. О., Софієнко А. П. Зовнішні державні запозичення як інструмент фінансової політики уряду. *Фінанси України*. 2019. № 5. С. 64–78.
15. Мартиненко В. В., Замота І. О. Боргова безпека: теоретичні засади та оцінка стану. *Науковий вісник Херсонського державного університету*. 2019. Вип. 35. С. 35-39
16. Маршалок Т., Мороз І. Вплив державного боргу на економічний розвиток країни. *Світ фінансів*. 2019. Вип. 2. С. 23-36.
17. Рибак Г., Федотова Ю. Ризики боргового навісу для економіки країни. *Економіка та суспільство*. 2023. (52). DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-52-59>
18. Савчук С. В. Управління державним боргом: сучасні тенденції та зарубіжний досвід. *Причорноморські економічні студії*. 2019. Випуск 48. С. 108-112
19. Салтикова, Г. В., Захаркін, О. О., Тарасенко, Я. Ю. Раціональна боргова політика в системі забезпечення фінансової безпеки держави. *Вісник Сумського державного університету*. Серія Економіка. 2021. № 3. С. 137–144. DOI: 10.21272/1817-9215.2021.3-15
20. Середньострокова стратегія управління державним боргом на 2021 – 2024 роки: Постанова Кабінету Міністрів України від 09.12.2021 р. №1291. URL:

- https://www.mof.gov.ua/uk/news/uriadom_zatverdzheno_serednostrokovu_strategiiu_upravlinnia_derzhavnim_borgom_na_2021-2024_roki-3224
21. Сидор І.П., Петрушка О.В. Моніторинг формування зовнішнього державного боргу України. *Фінансовий простір*. 2019. №3 (35). С.178-188.
 22. Ситник Н., Шутко, А. Стан боргової безпеки України в умовах економічної та політичної нестабільності. *Молодий вчений*, 2022. №4(104), С. 105-109. <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2022-4-104-22>
 23. Слав'юк Н. Р. Зовнішні державні запозичення та економічний розвиток країни: монографія. Київ : НаУКМА, 2019. 172 с
 24. Софієнко А. П. Заходи щодо підвищення рівня боргової безпеки України на шляху фінансової стабілізації. *Наукові праці НДФІ*. 2019. №2(87). С. 151-159.
 25. Стеценко Б., Бураченко А., Захожай К., Прісняк С. Боргова безпека України: ключові імперативи воєнного стану. *Modeling the development of the economic systems*. 2023. (1). С. 194–199.
 26. Філатова Г. П., Макаренко І. О. Розрахунок інтегрального показника боргової безпеки України. *Вісник Сумського державного університету. Серія Економіка*. 2020. №4. С. 158–168.
 27. Fedosov V., Krysovatyu A., Oparin V., Yukhymenko P. Modern Ukrainian financial science : theoretical paradigm & practical concept of public finance. Oklahoma : DraftDigital Publishing, 2019. 447 p.
 28. Gruber J. Public Finance and Public Policy: textbook. 6th edition, Worth Publishers, 2019. 896 p.
 29. IMF Country Report No. 20/197 URL: <https://www.imf.org/en/Publications/CR/Issues/2020/06/10/Ukraine-Request-for-Stand-by-Arrangement-Press-Release-Staff-Report-and-Statement-by-the-49501>
 30. National debt of important industrial and emerging countries in 2020 in relation to gross domestic product. URL: <https://www.statista.com/statistics/264647/national-debt-of-selected-countries-in-relation-to-gross-domestic-product-gdp/>
 31. Ostrovska H., Demianyshyn V., Maliuta L., Sherstiuk R., Kuz T., Demkiv I. Conception of an effective budget process and ways of improvement regional budget policy. *Journal of Advanced Research in Dynamical and Control Systems*. 2020. 12 (7). P. 1686–1690.
 32. Plastun, A., Kozmenko, S., Plastun V., & Filatova, H. (2019). Market anomalies and data persistence: The case of the day-of-the-week effect. *Journal of International Studies*, 12(3), 122-130. doi:10.14254/2071-8330.2019/12-3/10 176.
 33. Robert D. Lee Jr., Ronald W. Johnson, Philip G. Joyce. Public Budgeting Systems: textbook. 10th edition, Jones & Bartlett Learning, 2020. 575 p.
 34. Romenska K., Chentsov V., Rozhko O., Uspalenko V. Budget planning with the development of the budget process in Ukraine. *Problems and Perspectives in Management*. 2020. Vol. 18 (2). P. 246–260 . URL: https://www.businessperspectives.org/images/pdf/applications/publishing/templates/article/assets/13617/PPM_2020_02_Romenska.pdf.
 35. Sustainability of Public Debt: Introduction and Overview. URL. <http://mitpress.universitypressscholarship.com/view/10.7551/mitpress/9780262140980.001.0001/upso-9780262140980-chapter-1>.
 36. The Countries with the Largest National Debt burdens <https://www.statista.com/chart/22479/countries-with-highest-share-debt-to-gdp/>
 37. The Debt Management Performance Assessment (DeMPA) Tool. URL. <http://siteresources.worldbank.org/INTDEBTDEPT/Resources/468980-1184253591417/GDM-PMF.pdf>.
 38. Tiftik E. & K Mahmood (2020). Global Debt Monitor COVID-19 Lights a Fuse. Institute of International Finance. Retrieved from http://ru.economia.unam.mx/184/1/Global%20Debt%20Monitor_April2020.pdf

39. Yakymchuk A., Yakymchuk O., Popadynets N., Husakovska T., Boiko Y. Integral assessment of the level of ukraine's economic security: Modeling and economic analysis. *Accounting*. 2021. № 7(2), p. 381–390. URL: <https://doi.org/10.5267/j.ac.2020.11.014>
40. Zhuravka, F., Filatova, H., & Aiyedogbon, J. O. (2019). Government debt forecasting based on the Arima model. *Public and Municipal Finance*, 8(1), 120- 127. doi:10.21511/pmf.08(1).2019.11